

A scenic view of a forest stream with a waterfall, surrounded by trees and rocks. The waterfall is the central focus, cascading over dark rocks into a pool of water. The surrounding forest is dense with tall, thin trees, and the ground is covered in fallen leaves and rocks. The overall atmosphere is peaceful and natural.

RUTA DE LA FONT DE LA FORMIGA

Sant
Hilari
Sacalm

Sant Hilari Sacalm

LesGuilleriesKm0.cat

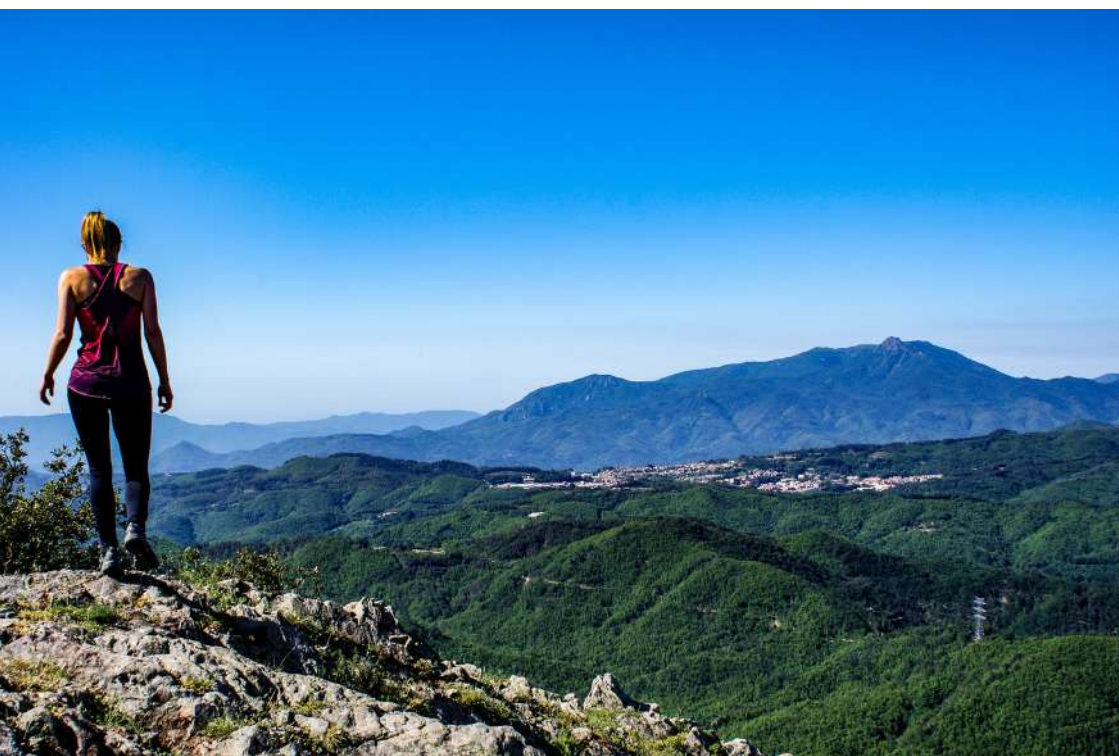
Sant Hilari Sacalm és la **capital de les Guilleries**, el km 0 d'un feréstec i -encara- poc conegut massís a tocar del Montseny. Un indret on la natura, els boscos i l'aigua ens regalen amb generositat innumbrables sensacions i experiències per gaudir del privilegiat entorn que ens envolta.

Les Guilleries és un lloc ideal per tots els amants de la natura que busquen refugis autèntics on poder connectar amb si mateixos i despertar tots els seus sentits. Un indret on s'hi poden viure estones de tot tipus, com per exemple gaudir de moments refrescants tot bevent l'aigua natural que brolla de les més de **100 fonts municipals**. També poden banyar-se en les aigües transparents d'algunes **rieres o gorgues** que hi ha amagades per l'entorn o, simplement, assegant-se, tancant els ulls i escoltant la força de l'aigua que cau d'algun salt tot aprofitant per deixar anar els pensaments, per uns moments.

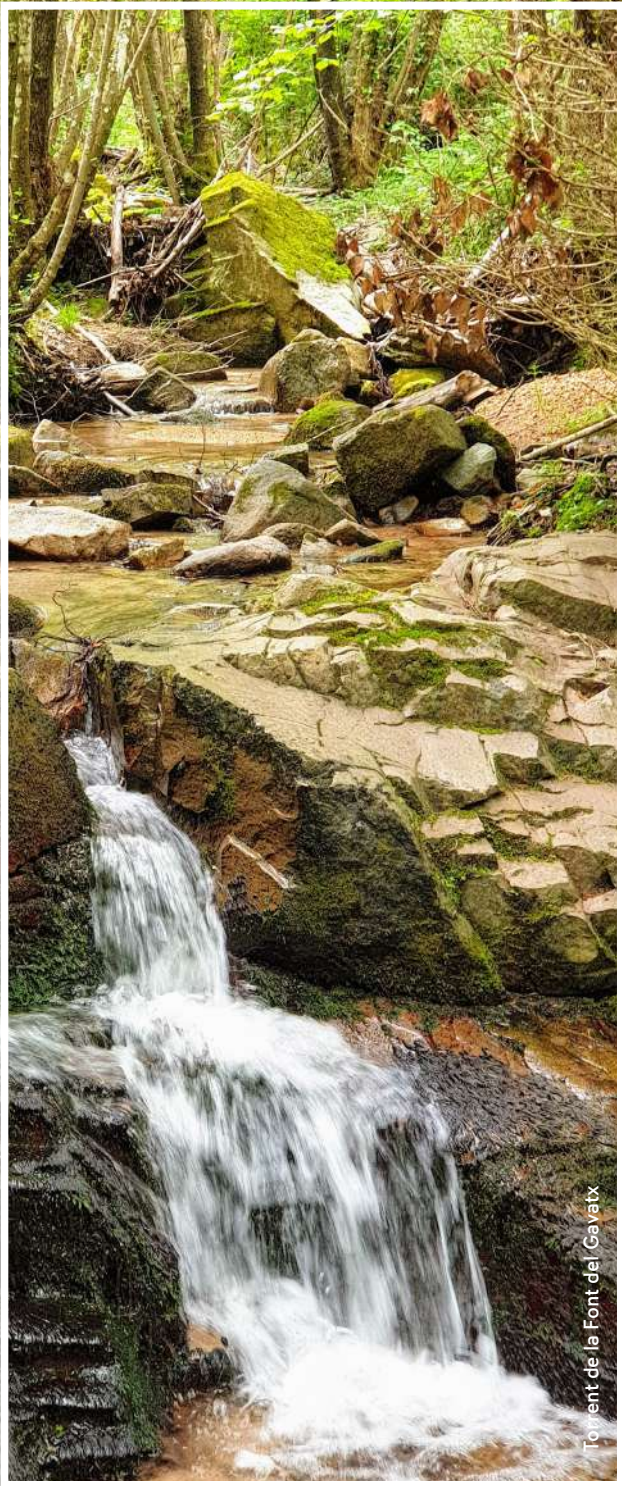
Per tots aquells que volen sentir l'adrenalina poden **practicar diferents esports** d'alta intensitat com recorreguts per llargs camins, BTT i trail running, entre d'altres. Tanmateix, pels que busquen gaudir d'una experiència més calmada hi ha diverses rutes per poder fer passejant per camins agradables que permeten **descobrir la natura més pura** de Sant Hilari Sacalm.

Altrament, si es busca el silenci només cal relaxar-se en alguns dels miradors del municipi i gaudir de les vistes panoràmiques que ens regalen els seus paisatges, tot escoltant el so dels ocells i la remor del vent passant entremig de les fulles dels arbres.

Així doncs, Sant Hilari és un **lloc privilegiat** on els amants de la natura poden **gaudir-la i sentir-la de mil maneres diferents**.

6	Informació general
8	Flora
13	Fauna
16	Fonts
17	Salt de Sant Martí
19	Recomanacions per anar a bosc

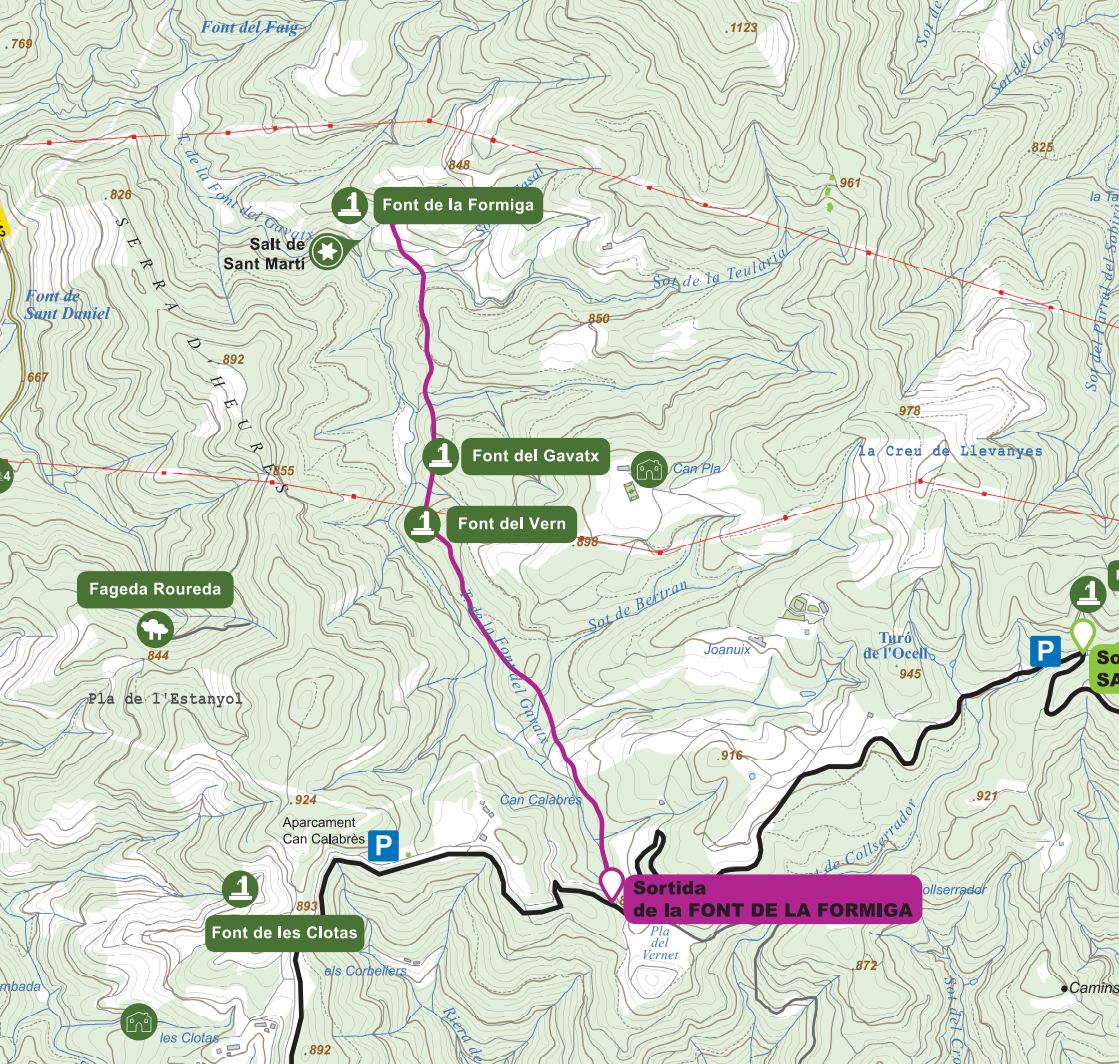
Torrent de la Font de Cavatx

Informació general

És una ruta ideal per famílies, ja que es tracta d'un recorregut majoritàriament **ombrívol i fresc**. La ruta finalitza al **Salt de Sant Martí**, situat just al costat de la Font de la Formiga.

Durant el recorregut trobem la **Font del Gavatx**, la **Font del Vern** i la **Font de la Formiga** que estan situades al llarg del Torrent del Gavatx. La vegetació més abundant i característica és el bosc de ribera on l'aigua n'és el protagonista. Passa per diferents indrets rics en vegetació de bosc humit i de ribera.

Simbologia

5 KM

271 M

1 H 45 M

Senyalització ruta

Aquesta ruta està senyalitzada de color lila de la següent manera:

- Continuació del camí
- Direcció incorrecte

A més, també hi ha uns indicadors petits de fusta al llarg de la ruta amb una marca de color lila que indiquen el camí a seguir.

Accedeix al wikiloc de la ruta i visualitza el recorregut, el desnivell, etc.

<https://www.wikiloc.com/walking-trails/ruta-de-la-font-de-la-formiga-des-de-pla-de-vernet-67014430>

Flora

Al llarg de la ruta trobem pi roig, castanyers, i arbres característics del bosc de ribera com el vern, el freixe i la blada entre d'altres tipus de vegetació.

PI ROIG O RAJOLET (*Pinus sylvestris*)

És un arbre que es caracteritza per tenir l'escorça de **color rogenc**, sobretot a les branques i la part superior del tronc, fet que el fa més fàcil d'identificar. Té el tronc recte i dret i les fulles són primes, poc llargues, d'uns 3 a 7 cm que s'agrupen en parelles.

Aquest arbre **tolera bé el fred**, les temperatures baixes de l'hivern, el vent, les gelades i la neu, però no tolera bé la sequera. S'adapta bé a qualsevol sòl, però necessita certa humitat. La **fusta és molt apreciada** ja que és compacta, resistent, amb pocs nusos i fàcil de treballar en fusteria, ebenisteria, construcció i embalatge. Per altra banda, també és valorada com a combustible.

Les **pinyes** que són petites, i els brots tendres, tenen propietats remeieres que permeten curar afeccions respiratòries.

BOIX (*Buxus sempervirens*)

És un arbust que pot tenir **aparença d'arbre** en funció de l'alçada. Té un fullatge dens, persistent i molt ramificat. Desprèn una olor molt característica.

La **fusta** és de color groguenc i apreciada per ser dura, compacta, i fina. Tradicionalment s'ha utilitzat per fer-ne instruments musicals, pipes per fumar, mànecs d'eines i estris de cuina entre altres objectes.

Flora

Malauradament, en els darrers anys, molts boixos de Catalunya s'han vist afectats per la **papallona del boix**. Es tracta d'una arna, una papallona nocturna originària de Xina que s'alimenta de les fulles del boix i, en poc temps, el pot deixar sense cap fulla. L'únic depredador que es coneix és la vespa asiàtica.

VERN (*Alnus glutinosa*)

Aquest arbre dona nom a una de les fonts del recorregut: **La Font del Vern**. És una arbre caducifoli, originari d'Europa, Àsia i el nord-oest d'Àfrica que pot arribar a créixer fins als 20 metres d'alçada. El **tronc** és recte amb l'escorça llisa i verda quan l'arbre és jove. A mesura que va creixent, l'escorça és marró i amb fissures.

Les **fulles** són verdes i ovalades d'uns 4-10 cm amb el marge dentat. Els **fruits** són petits i es troben dins d'una mena de pinya petita i compacta de color verd que a la tardor s'obre i cau el fruit amb l'ajuda d'unes petites ales. La pinya es queda fixada a l'arbre força temps abans de caure i canvia de color cap a tons marrons.

Es tracta d'un dels arbres característics del **bosc de ribera**, sempre en contacte amb l'aigua de torrents, rierols i rius. Sovint se'l pot trobar com **element funcional o decoratiu** d'algunes fonts. S'utilitza en la torneria i se'n fan mobles.

FREIXE DE FULLA GROSSA (*Fraxinus excelsior*)

És un arbre alt, robust, de fulla caduca i de capçada ampla i escorça grisenca. Pot arribar a fer de 10-12 metres d'alçada. Quan l'arbre és jove, l'escorça és llisa i a mesura que va creixent és

Vern

Flora

més rugosa i amb clivelles longitudinals. Les **fulles** són utilitzades com a farratge de bestiar, laxants, medicines diürètiques i antireumàtiques.

Pel que fa a les **flors**, no tenen ni sèpals ni pètals ja que el freixe és hermafrodita o monoic. Les flors són primerenques i surten abans que les fulles en ramells curts i densos. Els seus fruits són les **sàmars**, que són planes, d'un verd groguenc, en forma de llengüeta i amb un ala terminal que facilita la disseminació. Aquest són visibles a l'hivern i solen caure a la primavera següent.

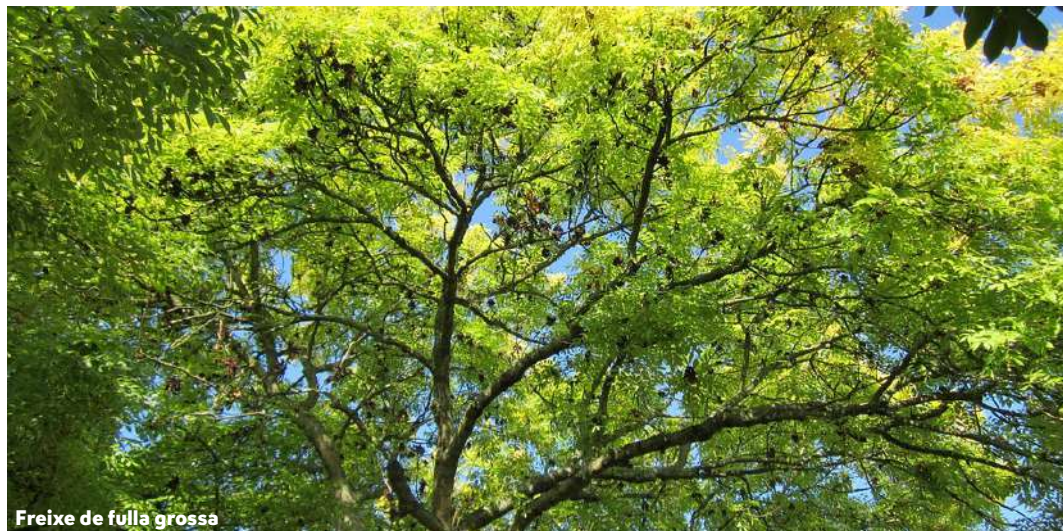
La seva **fusta** és coneguda per ser **dura i elàstica**, fet que permet que sigui un bon recurs per les torneries per a fer mobles, peces d'embarcacions i, fins i tot articles esportius.

BLADA (*Acer opalus*)

És un arbre de fulla caduca que té el brancatge dens i la capçada ample. Quan l'arbre és jove, l'escorça del tronc és grisenca o rogenca i llisa. A mesura que va creixent l'escorça tendeix a ser de color bru fosc o groguenc amb clivelles. Les **fulles** són simples i amb cinc lòbuls amb el marge dentat o serrat. Són verdes i lluents a l'anvers, i d'un to més pàl·lid i mat al revers. Durant la tardor, les fulles prenen un color groguenc, ataronjat i vermellós.

La **fusta** és de bona qualitat, dura, compacta, resistent al frec i de color rosat o rogenç.

S'utilitza a la **torneria** per fer formes de sabata, llançadores de telers, objectes de regal i fins i tot diversos instruments musicals. Tradicionalment se'n feien els jous del bous. Era la peça de fusta que unia els dos bous pel cap o pel coll alhora de treballar amb l'arada o de tirar del carro.

Freixe de fulla grossa

Flora

CASTANYER (*Castanea sativa*)

És un arbre de fulla caduca que pot arribar a créixer fins als 20 metres d'alçada. Les seves **fulles** es caracteritzen per ser grans, allargades i dentades. El seu **fruit** és la castanya, comestible i molt apreciada com aliment en aquesta zona.

Al llarg del recorregut trobarem **bagues, perxes o perxades de castanyer**. Es tracta de plantacions que es tallaven cada quinze o vint anys per tal d'obtenir-ne perxes per fer-ne botes, majoritàriament per vi i licors. De les soques tallades, el castanyer tornava a rebrotar. D'aquests rebrots, els que són més rectes i perfectes, se'ls coneix com a "perxes". De la resta de rebrots, se'ls coneix com a "bagues".

En l'actualitat, una part de la **fusta del castanyer** s'utilitza per fer-ne tanques, bastons o mànecs. Antigament, no fa massa temps, hi havia l'ofici del "roder". Era un ofici de bosquerols ja que implicava treballar i viure al bosc una part de l'any (des de Tots Sants fins a Sant Josep). Treballaven la fusta del castanyer entre altres, i va ser un ofici molt arrelat a les Guilleries.

CEDRE (*Cedrus*)

És una **conífera** de la família de les pinàcies que pot viure centenars d'anys. És un arbre de capçada grossa i forma cònica amb la punta inclinada cap a un costat. Es diferencia d'altres coníferes per la forma de les seves fulles que són curtes i rígides, tot fent forma de pinzell i amb farcellets.

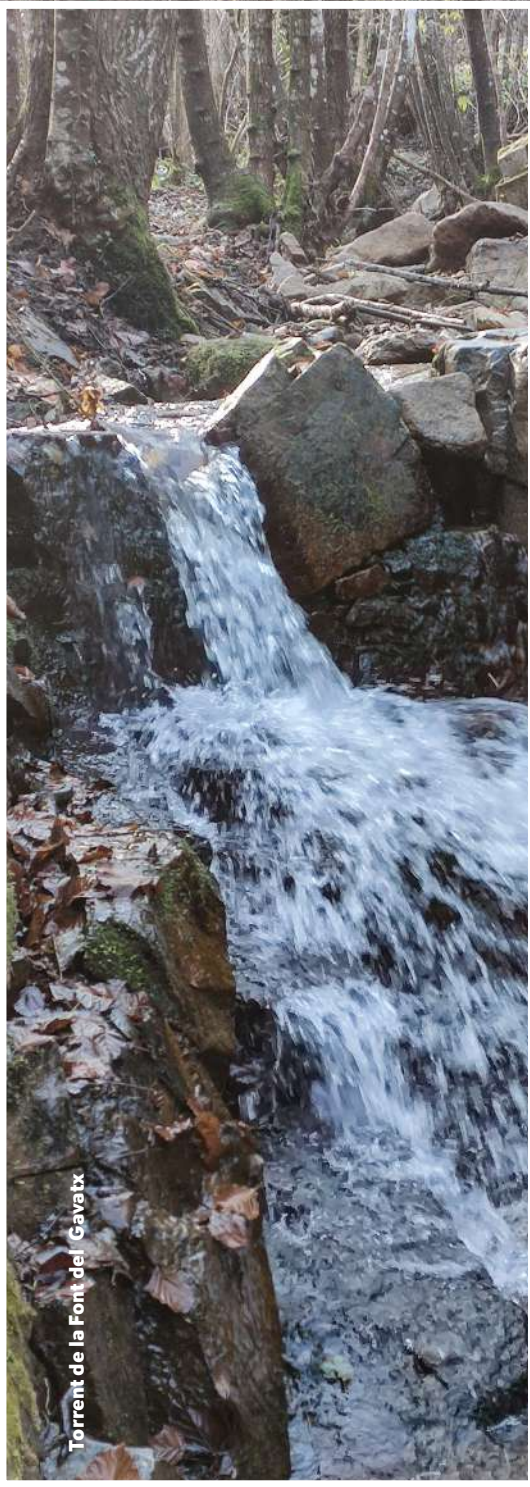
Fa una **pinya cònica** gairebé rodona que creix de forma vertical, cap amunt, a diferència de la majoria d'avets i pins que creix cap avall. Es planta sobretot per motius ornamentals i de vegades en repoblacions forestals. La seva **fusta** és bastant fràgil cosa que limita el seu ús en fusteria tot i que sovint s'utilitza per fer-ne instruments musicals i objectes artesanals.

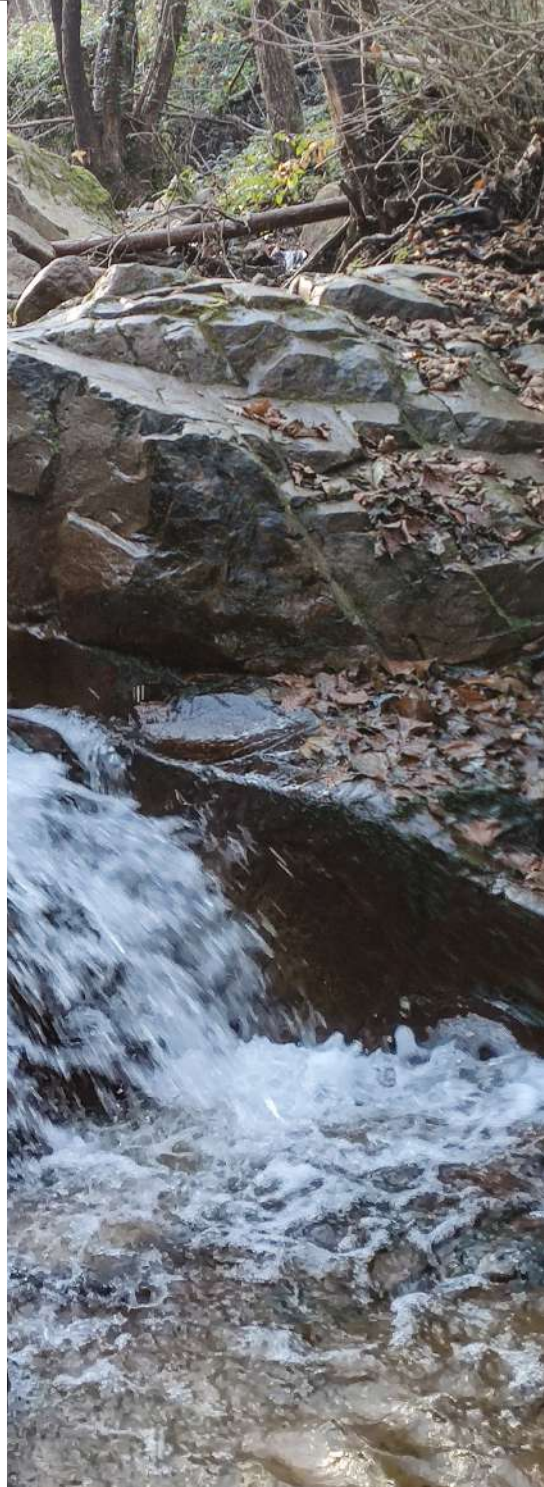
Castanyer

Cedre

Torrent de la Font del Gavàtx

Fauna

La fauna de les Guilleries és **molt diversa**, en el cas d'aquest itinerari destaquen els mamífers, ocells i rèptils entre d'altres espècies.

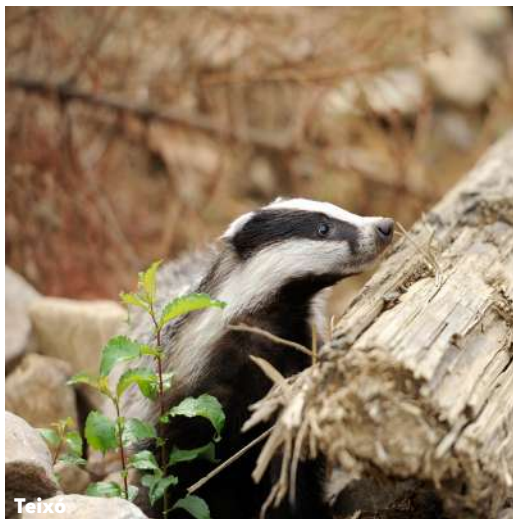
ESQUIROL (*Sciurus vulgaris*)

És un mamífer rosegador de color vermellós a l'estiu i més grisós a l'hivern. Té una cua molt peluda que li serveix per mantenir l'equilibri quan salta de branca a branca i d'arbre a arbre. S'alimenta de **llavors d'arbres**, sobretot de pinyons però també d'avellanes, aglans, nous i castanyes. Té el costum d'enterrar fruits i llavors per guardar-los per l'hivern però molt sovint no les agafa i acaben germinant i donant lloc a nous arbres i arbustos. Construeix nius als arbres i els revesteix de fulles i molsa. Sol fugir de la presència humana i viu sobretot als pins que tenen aigua a prop.

TEIXÓ (*Meles meles*)

També conegut com **toixó**, és un mamífer de la família dels mustèlids. Es caracteritza per tenir dues bandes al cap de color negre. Pot arribar a mesura fins a 80 cm i la cua pot fer fins a 18 cm. Sol pesar entre 7 i 15 quilos i és un animal sociable que sol viure en grups de 2 a 12 individus amb una mitjana de 4 a 6 adults. Viu en teixoneres subterrànies de força longitud i que han esta excavades amb les seves grans urpes.

Té **hàbits nocturns** i pot començar les seves sortides quan el sol comença a pondre's. És molt rar trobar-lo a plena llum del dia. Es capaç de grimpar i pot nedar relativament bé. També pot córrer amb certa rapidesa. En situacions de perill o si es troba acorralat emet udols. És molt juganer amb els seus companys/es, tant els joves com els adults, i participa en la neteja corporal dels companys/es d'espècie.

Flora

És un **animal omnívor** ja que s'alimenta de fruits, arrels, tubercles, blat de moro, fruites, plantes, cucs de terra, coleòpters, abelles, mel, etc. També de ratolins, talps, granotes, gripaus, serps i no menysprea la carronya. Durant la tardor acumula grans reserves de greix i per això pot viure molt de temps en dejú. Aquest animal contribueix a controlar la població d'alguns insectes com són les vespes i de petits mamífers com l'eríçó. Poden viure de 12 a 15 anys.

MALLERENGA CARBONERA (*Parus major*)

És un **ocell comú** d'espais arbrats que visita sovint menjadores i fa el niu en forats d'arbres, entre les roques i en caixes-niu. El niu està fet amb molsa, llana i plomes. La mallerenga es caracteritza per tenir el cap i el bec de color negre i les galtes blanques. El pit és groguenc amb una franja negra central vertical com una corbata. Les ales són fosques amb els marges blaus i amb una franja blanca transversal. Menja insectes, aranyes, llavors i fruits. És un **depredador de l'eruga de la processonària** del pi, i és per aquest motiu que també la podem trobar en boscos típicament mediterranis tot i que acostuma a viure en boscos de fulla caduca, camps de fruiters, parcs i jardins. És hàbil en posicions acrobàtiques cap per avall mentre picoteja.

MERLA D'AIGUA (*Cinclus cinclus*)

És un ocell estretament **lligat als rius i rierols d'aigua** de la Catalunya humida, es veu sempre a tocar de l'aigua, on es cabussa per capturar petits invertebrats dels que s'alimenta. És una espècie molt sensible a la contaminació, desapareixen ràpidament si les aigües estan lleugerament contaminades.

La merla d'aigua és un peculiar ocell rodó i rodanxó, com una boleta negra o fosca amb un gran pitet blanc i la cua molt curta. És **fàcil d'identificar** si se l'observa prou bé ja que no es pot confondre amb cap altre ocell del seu hàbitat.

Mallerenga carbonera

Flora

GUILLA O GUINEU (*Vulpes vulpes*)

La guineu o guilla ha donat nom al massís de les Guilleries arrel de la **gran abundància** d'exemplars que antigament habitaven a l'entorn. Fa uns 80 cm de llarg i cua de 40 cm. Té les orelles punxegudes, cap triangular i el musell allargat. De cos esvelt, canvia el pelatge cada any, és de color marró rogenc, excepte la panxa i la punta de la cua de color blanc

És un **mamífer carnívor** que s'alimenta de conills, llebres, ratolins, rates, ocells, peixos, talps i insectes. També menja ous, fruits i restes d'aliments. Viu en zones boscoses, en zones properes a pobles i ciutats, i es mou al vespre i de nit. De dia s'amaga entre els arbustos o en els caus que escaven al terra. La guineu té un olfacte excel·lent, així com una bona oïda i bona vista.

LIBÈL·LULA (*Crocothemis erythraea*, *Aeshna cyanea*...)

En el territori hi ha **diferents espècies** amb el nom de libèl·lules. Quan està en fase de creixement i encara no és adulta, se la coneix com a nimfa. Fa entre 6 i 12 cm, té un parell d'ales transparents, 2 antenes curtes i uns ulls molt vistosos al capdamunt del cap.

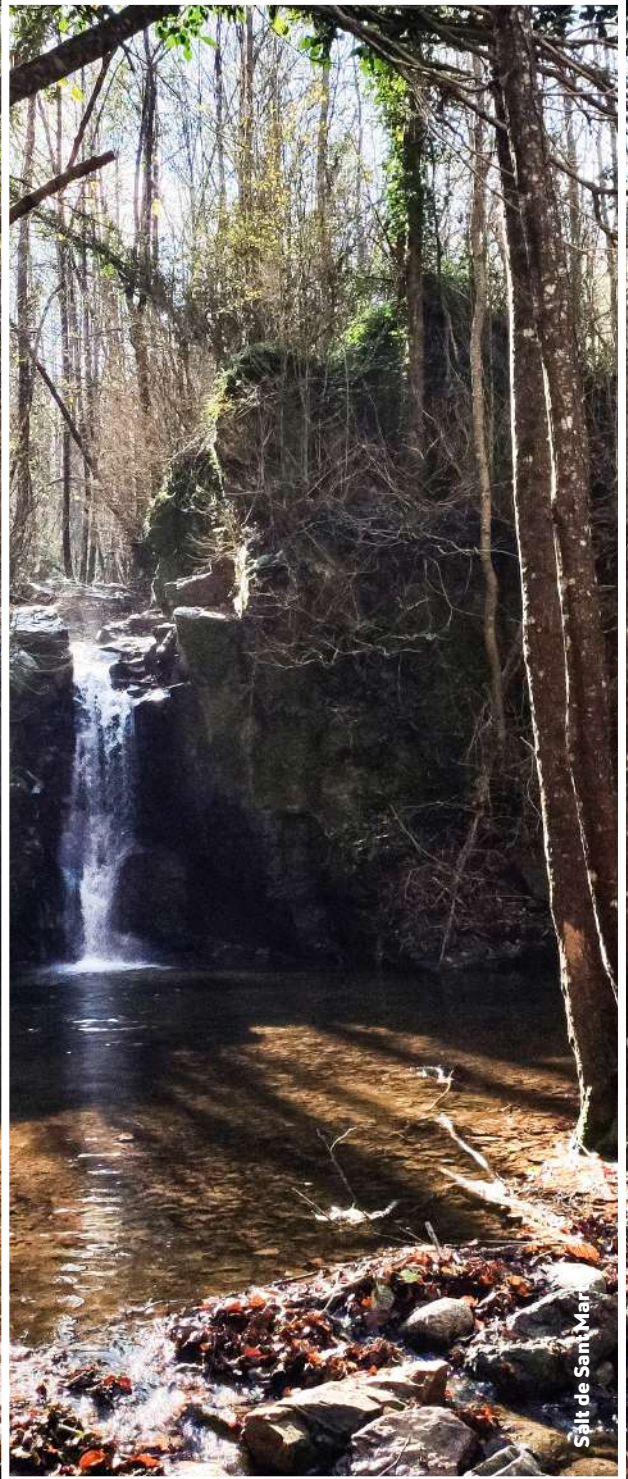
Menja petits animals aquàtics i son capaços d'atrapar altres insectes mentre vola. Els exemplars adults es mouen contínuament sobre la superfície de l'aigua buscant aliment. Poden agafar velocitats al voltant dels 50 km/hora. Tenen la capacitat de mantenir-se quietes en un punt a pocs centímetres de l'aigua.

Es **diferencien dels espiadimonis** ja que quan es paren damunt d'una planta, mantenen les ales obertes i horitzontals, mentre que els espiadimonis, les mantenen verticals.

Els adults viuen unes setmanes, temps suficient per a reproduir-se.

Guineu o guilla

Sait de San Mai

Punts d'interès - Fonts

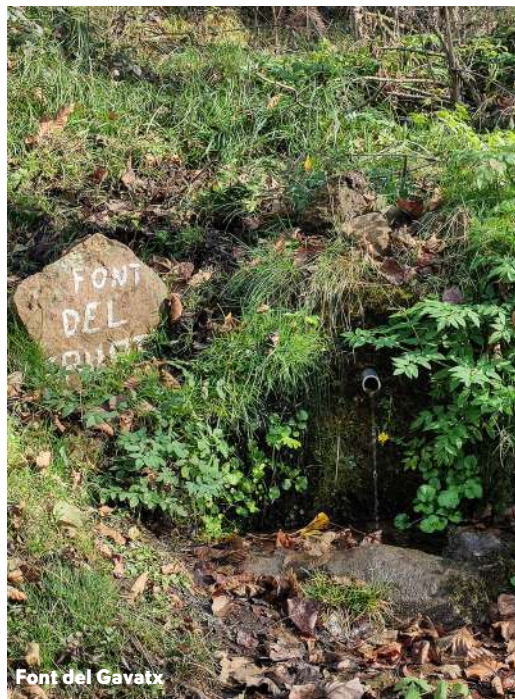
Al llarg de la ruta trobem diferents punts d'interès natural de les Guillerries.

FONTS

Caminant al llarg de l'itinerari trobem tres fonts, la **Font del Vern**, la **Font del Gavatx** i la **Font de la Formiga**. Les tres fonts estan fetes seguint una mateixa tècnica i utilitzant materials naturals de l'entorn. Un cop s'ha localitzat una deu, un naixement d'aigua que brolla entre la terra o les roques, es condiciona l'espai per tal de poder-hi construir la font.

Es fan servir **pedres de l'entorn** que es col·loquen de tal manera que formin un dipòsit i es cobreix amb pedra seca per tal de poder-la desmuntar fàcilment en cas d'embussament. Davant del dipòsit es col·loca un "canyo"- **tub d'acer inoxidable** per evitar que es rovelli - que serà per on brollarà l'aigua.

El **desguàs** és la part de la font per on cau l'aigua quan arriba al terra, habitualment hi trobareu fusta de vern treballada de tal manera que permet conduir l'aigua formant un petit rierol. La fusta del vern és molt apreciada ens aquests casos ja que no es fa malbé tot i estar en contacte amb l'aigua.

Font del Gavatx

Font de la Formiga

Punts d'interès - Salt de Sant Martí

SALT DE SANT MARTÍ

Molt a prop de la **Font de la Formiga** trobem un salt d'aigua anomenat Salt de Sant Martí, tot i que popularment molta gent l'anomena el Salt de la Font de la Formiga. Està situat a sota de la Font de la Formiga, des d'allà en surt un corriol que va baixant fins passar pel costat del saltant i baixar fins la base d'aquest.

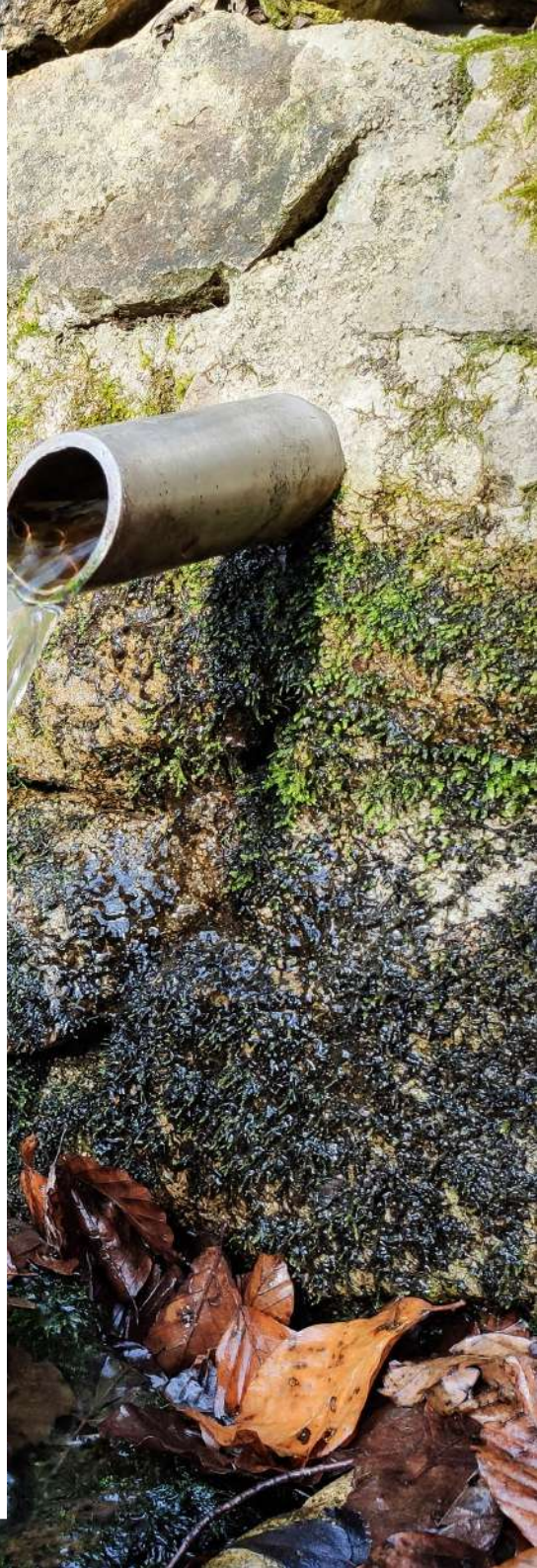
Aquest salt segueix el transcurs del **Torrent de la Font del Gavatx**. A la base del salt s'hi sol acumular l'aigua tot depenent de l'època de l'any en la qual ens trobem i permet remullar-se dins les aigües del rierol. És un lloc ideal per famílies de baixa dificultat amb poc desnivell i amb paratges ombrívols per resguardar-se de la calor a l'estiu.

Aquest torrent va transcorrent sempre a prop del camí al llarg de tota la ruta de la Font de la Formiga.

Salt de Sant Martí

Font de la Formiga

Recomanacions per anar al bosc

Planifica bé l'excursió abans de sortir al bosc

Abans de sortir, tingues en compte l'estat del temps

Adequa el teu equipament (roba, calçat...) a l'activitat.

És recomanable portar una mica de menjar, aigua i un telèfon mòbil amb la bateria carregada.

Calcula bé el temps de l'activitat. Comptabilitza quant trigaràs a fer el camí, perquè no hakis de marxar quan es faci fosc.

En cas de necessitat, truca als equips d'emergències al 112

En cas que vegis alguna incidència al llarg de la ruta (arbres caiguts, senyals trencades, etc.) pots enviar les imatges i localitzacions al correu oficinaturisme@santhilari.cat o per whatsapp al telèfon 972 86 96 86.

En cas de portar un gos o un animal de companyia, és recomanable portar-lo lligat. Pots trobar bestiar pasturant a prop d'on passen les rutes.

I recordeu que a Sant Hilari Sacalm cuidem de la natura, si us plau:

No deixis ni llencis deixalles al bosc

No trenquis ni arrenquis vegetació

No encenguis foc si no és en espais habilitats.

*Del 15 de març al 15 d'octubre no es pot fer foc als terrenys forestals sense autorització.

Sant Hilari Sacalm

www.lesguillerieskm0.cat

Of. Turisme Can Rovira
972 86 96 86

+34 972 869 686

@lesguillerieskm0.cat

Turisme Sant Hilari Sacalm

@guillerieskm0

Ajuntament
de Sant Hilari Sacalm

Sant Hilari
Sacalm
LesGuilleriesKm0.cat

